UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

24 päivänä maaliskuuta 2011 *

Asiassa C-369/09 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 14.9.2009,

ISD Polska sp. z o.o., kotipaikka Varsova (Puola),

Industrial Union of Donbass Corp., kotipaikka Donetsk (Ukraina), ja

ISD Polska sp. z o.o., aiemmin Majątek Hutniczy sp. z o.o., kotipaikka Varsova,

edustajinaan asianajajat C. Rapin ja E. Van den Haute,

valittajina,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ja jossa vastapuolena on

Euroopan komissio, asiamiehinään E. Gippini Fournier ja A. Stobiecka-Kuik, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Tizzano sekä tuomarit J.-J. Kasel, E. Levits, M. Safjan ja M. Berger (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: Y. Bot,
kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 ISD Polska sp. z o.o., Industrial Union of Donbass Corp. ja ISD Polska sp. z o.o., aiemmin Majątek Hutniczy sp. z o.o., vaativat valituksessaan unionin tuomioistuinta kumoamaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa T-273/06 ja T-297/06, ISD Polska ym. vastaan komissio, 1.7.2009 antaman tuomion (Kok., s. I-2185; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla se hylkäsi niiden kanteen, jossa vaadittiin kumoamaan Huta Częstochowa SA -nimiselle yritykselle myönnetystä valtiontuesta C 20/04 (ex NN 25/04) 5.7.2005 tehty komission päätös 2006/937/EY (EUVL 2006, L 366, s. 1; jäljempänä riidanalainen päätös).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Puolan tasavallan välisestä assosioinnista tehty Eurooppa-sopimus (EYVL 1993, L 348, s. 2; jäljempänä Eurooppa-sopimus), joka allekirjoitettiin Brysselissä 16.12.1991, tuli voimaan 1.2.1994. Siinä määritetään EY:n perustamissopimuksen kriteereihin perustuva kilpailujärjestelmä.

3 Pöytäkirjassa N:o 2 Eurooppa-sopimuksen Euroopan hiili- ja teräsyhteisön tuotteista (jäljempänä pöytäkirja N:o 2) kielletään pääsääntöisesti julkiset avustukset.

4 Pöytäkirjassa N:o 2 olevassa 8 artiklassa todetaan seuraavaa:

”1. Sikäli kuin niillä on vaikutus yhteisön ja Puolan väliseen kauppaan, tämän sopimuksen moitteettomaan toimintaan soveltumattomia ovat:

– –

iii) kaikki julkiset avustukset lukuun ottamatta Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen perusteella luvallisia avustuksia.

– –

4. Osapuolet tunnustavat, että poiketen siitä mitä 1 kohdan iii alakohdassa säädetään, Puola[n tasavalta] voi poikkeuksellisesti Euroopan hiili- ja teräsyhteisön terästuotteiden osalta viiden ensimmäisen vuoden aikana tämän sopimuksen voimaantulosta myöntää julkisia avustuksia rakennemuutoksen toteuttamiseen, jos:

– rakenteellinen muutosohjelma yleisesti liittyy järkeistämiseen ja kapasiteetin vähentämiseen,

– rakenteellinen muutosohjelma sille varatun ajan päätyttyä johtaa siitä hyötyvien yritysten elinkelpoisuuteen tavanomaisin markkinaedellytyksin ja

– näiden avustusten suuruus ja merkittävyys rajoittuu näiden tavoitteiden saavuttamiseksi välttämättä tarpeelliseen ja jos kyseisiä avustuksia pienennetään asteittain.

Ottaen huomioon Puolan [tasavallan] taloudellisen tilanteen assosiointineuvosto päättää siitä, voidaanko viisivuotis-ajanjaksoa pidentää.

– –”

5 Pöytäkirjassa N:o 2 olevan 8 artiklan 4 kohdassa määrätyn kauden pidentämisestä 23.10.2002 tehdyllä EU–Puola-assosiaationeuvoston päätöksellä N:o 3/2002 (EUVL 2003, L 186, s. 38; jäljempänä assosiaationeuvoston päätös) pidennettiin 1.1.1997 lähtien kahdeksalla lisävuodella tai siihen saakka, kunnes Puolan tasavalta liittyy Euroopan unioniin, ajanjaksoa, jona Puolan tasavalta voi poikkeuksellisesti myöntää terästuotteille rakenneuudistukseen tarkoitettua julkista tukea pöytäkirjassa N:o 2 olevan 8 artiklan 4 kohdassa luetelluin edellytyksin.

6 Assosiaationeuvoston päätöksen N:o 3/2002 2 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Puolan [tasavallan] on esitettävä – – komissiolle – – rakenneuudistusohjelma ja liiketoimintasuunnitelmat, jotka täyttävät pöytäkirjassa N:o 2 olevan 8 artiklan 4 kohdassa luetellut vaatimukset ja jotka Puolan tasavallan kansallinen valtion tuen valvontaviranomainen (kilpailu- ja kuluttajansuojavirasto) on arvioinut ja hyväksynyt.”

7 Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, tehdyn asiakirjan liitteenä olevalla Puolan terästeollisuuden rakenneuudistuksesta tehdyllä pöytäkirjalla N:o 8 (EUVL 2003, L 236, s. 948; jäljempänä pöytäkirja N:o 8) sallittiin yleisistä valtiontukisäännöistä poiketen Puolan tasavallan myöntävän Puolan teräsalalle rakenneuudistustukia rakenneuudistussuunnitelmassa vahvistettujen ehtojen ja mainitussa pöytäkirjassa esitettyjen edellytysten mukaisesti. Tässä pöytäkirjassa todetaan muun muassa seuraavaa:

”1. Sen estämättä, mitä [EY] 87 ja [EY] 88 artiklassa määrätään, Puolan [tasavallan] myöntämää Puolan terästeollisuuden tiettyjen osien rakenneuudistukseen tarkoitettua valtion tukea pidetään yhteismarkkinoille soveltuvana edellyttäen, että:

– pöytäkirjassa N:o 2 olevan 8 artiklan 4 kohdassa vahvistettua määräaikaa on pidennetty liittymispäivään saakka,

– rakenneuudistussuunnitelmassa vahvistettuja ehtoja, joiden perusteella edellä mainitun pöytäkirjan voimassaoloa pidennettiin, noudatetaan vuosien 2002–2006 ajan,

– tässä pöytäkirjassa esitetyt edellytykset täyttyvät, ja

– Puolan terästeollisuudelle ei makseta rakenneuudistusta varten valtion tukea liittymispäivän jälkeen.

– –

3. Ainoastaan liitteessä 1 luetelluille yhtiöille, jäljempänä ’tukea saavat yhtiöt’, voidaan myöntää valtion tukea Puolan teräsalan rakenneuudistusohjelman puitteissa.

4. Tukea saava yhtiö ei saa:

a) siirtää edelleen sille myönnettyä valtion tukea, jos kyseinen yhtiö sulautetaan johonkin liitteeseen 1 sisältymättömään yhtiöön;

b) ottaa haltuunsa sellaisten liitteeseen 1 sisältymättömien yhtiöiden varoja, jotka asetetaan konkurssiin 31 päivänä joulukuuta 2006 päättyvänä ajanjaksona.

– –

6. Tukea saaville yhtiöille myönnettävä rakennusuudistustuki määritetään hyväksytyssä Puolan terästeollisuuden rakenneuudistussuunnitelmassa ja yksittäisissä neuvoston hyväksymissä liiketoimintasuunnitelmissa määrättyjen perusteiden nojalla. Ajanjaksona 1997–2003 maksettava tuki ja sen kokonaismäärä saa kuitenkin olla enintään 3 387 070 000 PLN.

– –

Puola[n tasavalta] ei saa myöntää muuta valtion tukea Puolan terästeollisuuden rakenneuudistukseen.

– –

10. Yleisten rakenneuudistussuunnitelmien ja yksittäisiin suunnitelmiin myöhemmin tehtävien muutosten on oltava komission ja tarvittaessa neuvoston hyväksymiä.

– –

18. Jos seurannassa osoittautuu, että:

– –

c) Puola[n tasavalta] on myöntänyt rakenneuudistuskautena ylimääräistä soveltumatonta valtion tukea terästeollisuudelle ja erityisesti tukea saaville yhtiöille,

tässä pöytäkirjassa esitetyillä siirtymäjärjestelyillä ei ole vaikutusta.

Komissio toteuttaa aiheelliset toimet, joilla vaaditaan asianomaisia yhtiöitä maksamaan takaisin tuet, jotka on myönnetty tässä pöytäkirjassa vahvistettuja edellytyksiä rikkoen.”

8 Päätöksen N:o 3/2002 3 artiklassa tarkoitettujen edellytysten täyttymisestä 21.7.2003 tehdyn neuvoston päätöksen 2003/588/EY (EUVL L 199, s. 17; jäljempänä neuvoston päätös 2003/588) ainoassa artiklassa säädetään seuraavaa:

”Puolan [tasavallan] komissiolle –– päätöksen N:o 3/2002 2 artiklan mukaisesti 4 päivänä huhtikuuta 2003 esittämät rakenneuudistusohjelma ja liiketoimintasuunnitelmat täyttävät –– pöytäkirjassa N:o 2 olevan 8 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut vaatimukset.”

9 EY [88] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 (EYVL L 83, s. 1) 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esitetään asiaan liittyvät oikeudelliset seikat ja tosiseikat lyhyesti, komission alustava arvio ehdotetun toimenpiteen tukiluonteesta ja epäilyt toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Päätöksessä pyydetään asianomaista jäsenvaltiota ja muita asianomaisia osapuolia esittämään huomautuksensa asetetussa määräajassa, joka yleensä on enintään yksi kuukausi. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa komissio voi jatkaa asetettua määräaikaa.”

10 Saman asetuksen 7 artiklan 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos komissio toteaa, että ilmoitettu tuki ei sovellu yhteismarkkinoille, se päättää, että tukea ei saa myöntää (jäljempänä kielteinen päätös).”

11 Asetuksen N:o 659/1999 14 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Sääntöjenvastaista tukea koskevissa kielteisissä päätöksissä komissio päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta, (jäljempänä takaisinperimistä koskeva päätös). Komissio ei saa vaatia tuen takaisinperimistä, jos tämä olisi yhteisön lainsäädännön jonkin yleisen periaatteen vastaista.

2. Takaisinperimistä koskevan päätöksen nojalla takaisin perittävään tukeen lisätään korko, jonka suuruuden komissio vahvistaa. Korkoa maksetaan siitä päivästä alkaen, jolloin sääntöjenvastainen tuki on ollut tuensaajan käytössä, sen takaisinperimispäivään asti.

– –”

12 Saman asetuksen 20 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Asianomaiset osapuolet voivat 6 artiklan mukaisesti tehdä huomautuksia muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevasta komission päätöksestä. Asianomaisille osapuolille, jotka ovat tehneet tällaisia huomautuksia, ja kaikille yksittäisen tuen saajille toimitetaan jäljennös komission 7 artiklan mukaisesti tekemästä päätöksestä.”

13 Asetuksen N:o 659/1999 täytäntöönpanosta 21.4.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 794/2004 (EUVL L 140, s. 1) 9 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. [EY] 88 artiklan 3 kohdan vastaisesti myönnetyn valtiontuen takaisinperinnässä käytettävä vuotuinen korkoprosentti vahvistetaan kalenterivuosittain, ellei erityisessä päätöksessä toisin säädetä.

Se lasketaan edellisen vuoden syys-, loka- ja marraskuun pankkienvälisten viiden vuoden swap-korkojen keskiarvon perusteella 75 peruspisteellä korotettuna. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa komissio voi korottaa korkoprosenttia yli 75 peruspisteellä yhden tai useamman jäsenvaltion osalta.

– –

4. Luotettavien tai samanarvoisten tietojen puuttuessa tai poikkeusoloissa komissio voi läheisessä yhteistyössä kyseisten jäsenvaltioiden kanssa vahvistaa valtiontuen takaisinperintäkoron eri menetelmällä yhdelle tai useammalle jäsenvaltiolle käytettävissään olevien tietojen perusteella.”

14 Saman asetuksen 11 artiklan 2 kohdassa täsmennetään koron yksityiskohtaisen soveltamisen osalta seuraavaa:

”Korolle lasketaan korkoa tuen takaisinperintään saakka. Edellisen vuoden aikana kertyneelle korolle lasketaan korkoa kunakin seuraavana vuonna.”

Asian tausta

15 Huta Częstochowa SA -nimisen puolalaisen teräksentuottajan (jäljempänä HCz) rakenneuudistusjärjestely toteutettiin vuosina 2002–2005. HCz:n omaisuuserät siirrettiin tässä yhteydessä uusille yhtiöille.

16 Huta Stali Częstochowa sp. z o.o. (jäljempänä HSCz), jonka emoyhtiö on Puolan valtiovarainministeriön kokonaan omistama Towarzystwo Finansowe Silesia Sp. z o.o. (jäljempänä TFS), perustettiin vuonna 2002 jatkamaan HCz:n terästuotantoa. HSCz vuokrasi selvitysmieheltä käyttöönsä HCz:n teräksentuotantotilat ja otti palvelukseensa suurimman osan työntekijöistä.

17 Vuonna 2004 perustettiin yhtiöt nimeltään Majątek Hutniczy sp. z o.o. (jäljempänä MH) ja Majątek Hutniczy Plus sp. z o.o. (jäljempänä MH Plus). Niiden yhtiöosuudet olivat kokonaan HCz:n omistuksessa. MH:lle siirrettiin HCz:n terästuotantoon liittyvä varallisuus, ja MH Plus sai eräitä muita tuotannon kannalta tarpeellisia varallisuuseriä.

18 Lisäksi tuotantoon liittymättömät omaisuuserät (ns. muu kuin teräsvarallisuus) ja sähköntuotantolaitos Elsen siirrettiin Operator ARP sp. z o.o. -nimiselle yhtiölle, joka toimii Agencja Rozwoju Przemysłu SA:n, joka on Puolan valtiovarainministeriölle kuuluva teollisuuden kehittämisvirasto, alaisuudessa, rakenneuudistuksen piiriin kuuluvien julkisoikeudellisten saatavien maksamiseksi (verot ja sosiaalivakuutusmaksut).

19 Komissio ilmoitti Puolan tasavallalle 19.5.2004 päivätyllä kirjeellä Euroopan unionin virallisessa lehdessä 12.8.2004 julkaistusta päätöksestään (EUVL C 204, s. 6) aloittaa muodollinen tutkintamenettely teräksentuottaja HCz:lle myönnetystä rakenneuudistustuesta, ja pyysi kaikkia niitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa tässä

päätöksessä esitetyistä tosiseikoista ja oikeudellisesta analyysista. Komissio sai huomautukset Puolan tasavallalta ja neljältä osapuolelta, joita asia koski.

20 Industrial Union of Donbass Corp. -nimisen yhtiön (jäljempänä IUD) kokonaan omistama tytäryhtiö ISD Polska sp. z o.o., joka toimi tuolloin toiminimellä ZDP Steel sp. z o.o. (jäljempänä ISD), teki niiden neuvottelujen puitteissa, joiden päätteeksi se hankki HSCz:n, MH:n, MH Plus:n ja kymmenen muuta HCz:n tytäryhtiötä, 3.2.2005 päivätyssä asiakirjassa nimeltä ”Lausunto [HCz:lle] ja/tai [HSCz:lle] mahdollisesti myönnetyistä valtiontuista” seuraavan ilmoituksen:

”Mikäli komissio tekee päätöksen, jossa velvoitetaan [HCz], [HSCz] tai se, jolle [HCz:n] varallisuus on siirtynyt, palauttamaan sääntöjenvastainen julkinen tuki, joka on rakenneuudistusohjelman puitteissa maksettua tukea ja jonka määrä ei ylitä 20 miljoonaa [Puolan zlotya], vahvistamme, että tämä päätös ei vapauta meitä mitenkään tarjouksesta aiheutuvista velvoitteista, ja sitoudumme olemaan esittämättä a) Puolan verohallinnolle b) [Agencja Rozwoju Przemysłu SA:lle] c) [TFS:lle] ja d) [HCz:lle] – – mitään korvausvaatimuksia, jotka liittyvät tuen palauttamisvelvollisuuteen tai mihinkään muuhun komissiossa käytyyn tätä asiaa koskevaan menettelyyn [HCz:lle] myönnetyn julkisen tuen johdosta. Sitoudumme tällaisessa tapauksessa varmistumaan siitä, että [MH], [MH Plus] ja [HSCz] tai muut yhtiöt tai oikeudellisesti niiden sijaan tulleet yhtiöt (riippumatta tällaisen seuraajan muodosta) palauttavat komission päätöksessä sääntöjenvastaiseksi todetun tuen määrän, vaikka tämä päätös koskisi yksinomaan [HCz:aa].”

21 Komissio tuli menettelyn päätteeksi siihen johtopäätökseen, että vastoin sen alkuperäisiä epäilyjä, HCz:n rakenneuudistukseen työmarkkinoiden kannalta erityisen merkittäville yrityksille myönnettävästä valtiontuesta 30.10.2002 annetun lain (Ustawa o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy, Dz. U. nro 213, kohta 1800), sellaisena kuin se on muutettuna, säännösten mukaisesti tarkoitetut toimenpiteet eivät olleet EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

22 Sitä vastoin komissio katsoi, että HCz oli saanut vuosina 1997–2002 eri perustein valtiontukea, joka soveltui osittain yhteismarkkinoille. Komissio vaati tuen palauttamista niiltä osin, joita se piti yhteismarkkinoille soveltumattomina, eli 19 699 452 Puolan zlotyn osalta (jäljempänä riidanalainen tuki).

23 Komissio teki 5.7.2005 riidanalaisen päätöksen. Sen 3 artiklassa todetaan seuraavaa:

”1. Valtiontuki, jota Puola[n tasavalta] on myöntänyt 19 699 452 zlotya [HCz:lle] vuodesta 1997 toukokuuhun 2002 toimintatuen muodossa ja työvoiman rakenneuudistusta varten, ei sovellu yhteismarkkinoille.

2. Puolan [tasavallan] on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 kohdassa tarkoitetun, [HCz:lle] sääntöjenvastaisesti myönnetyn tuen perimiseksi takaisin seuraavilta yrityksiltä: [HCz], Regionalny Fundusz Gospodarczy, [MH] ja [Operator ARP sp. z o.o.]. Kaikki nämä yritykset vastaavat yhteisvastuullisesti kyseisen tuen palauttamisesta.

Tuki on perittävä takaisin viipymättä kansallisen oikeuden menettelyjen mukaisesti, jos niissä mahdollistetaan päätöksen välitön ja tehokas täytäntöönpano. Takaisinperittävästä tuesta on maksettava korkoa siitä lähtien, kun tuki asetettiin [HCz:n] käyttöön, sen tosiasialliseen takaisinperintään asti. Korko lasketaan asetuksen – – N:o 794/2004 V luvussa vahvistettujen säännösten mukaisesti.

– –”

24 Riidanalaisen päätöksen 4 artiklan mukaan komissio vahvistaa Puolan kansallisen rakenneuudistusohjelman ehdotetun muutoksen pöytäkirjassa N:o 8 olevan 10 kohdan mukaisesti siltä osin kuin siinä sallitaan HCz:n rakenneuudistus ilman valtiontukea ja tuotantokapasiteetin lisäämistä.

25 ISD osti 30.9.2005 tehtyjen ja 7.10.2005 voimaan tulleiden kahden sopimuksen mukaisesti yhtäältä HCz:lta kaikki MH:n ja MH Plus:n yhtiöosuudet sekä HCz:n kymmenen jäljellä olevaa tytäryhtiötä ja toisaalta TFS:ltä kaikki HSCz:n yhtiöosuudet, ja ISD:stä tuli näin HSCz:n, MH:n, MH Plus:n ja kymmenen muun HCz:n tytäryhtiön omistaja.

26 Komissio pyysi 17.2.2006 päivätyllä kirjeellä Puolan viranomaisia ilmoittamaan sille korkokannan, jonka mukaisesti riidanalaisen päätöksen 3 artiklan 2 kohdassa mainitut yhteisvastuulliset velalliset palauttavat riidanalaisen tuen. Puolan viranomaiset tekivät 13.3.2006 päivätyssä vastauksessaan ehdotuksen takaisinperintään sovellettavaksi korkokannaksi ja korkojen laskemistavaksi. Mainitut viranomaiset ehdottivat vuosille 1997–1999 laskennan perustana käytettäväksi Puolan valtiovarainministeriön kiinteäkorkoisten, Puolan zlotyn määräisten viiden vuoden obligaatioiden korkokantaa ja vuodesta 2000 Puolan Euroopan unioniin liittymiseen asti samojen mutta kymmenen vuoden kestoisten obligaatioiden korkokantaa. Kun lisäksi otetaan huomioon tilanne Puolan tuolloisilla pääomamarkkinoilla, joille oli ominaista erittäin korkeat mutta nopeasti laskevat korot, Puolan viranomaiset pyysivät, että korkokantaa tarkistetaan vuosittain eikä korkoja lasketa korkoa korolle -menetelmän mukaisesti.

27 Puolan viranomaisille osoittamassaan 7.6.2006 päivätyssä kirjeessään komissio totesi, että sääntöjenvastaisten tukien palauttamiseen on sovellettava koko kyseessä olevalta ajalta Puolan valtiovarainministeriön kiinteäkorkoisten, Puolan zlotyn määräisten viiden vuoden obligaatioiden korkokantaa ja että asetuksen N:o 794/2004 11 artiklan 2 kohdan nojalla tätä korkoa on sovellettava korkoa korolle -menetelmän mukaisesti.

28 Komissio antoi riidanalaisen päätöksen tiedoksi 7.7. ja 16.8.2006 päivätyillä kirjeillä IUD:lle ja MH:lle. Mainittu päätös julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 21.12.2006.

29 ISD:n ja MH:n fuusio toteutui 15.11.2006, ja kaikki MH:n oikeudet ja velvollisuudet siirtyivät ISD:lle.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostettu kanne ja valituksenalainen tuomio

30 ISD ja IUD vaativat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa asiassa T-273/06 nostamassaan kanteessa erityisesti riidanalaisen päätöksen 3 artiklan kumoamista, ja ne vetosivat vaatimustensa tueksi kuuteen kanneperusteeseen.

31 Ensimmäinen kanneperuste koski pöytäkirjan N:o 8 rikkomista. Neljäs kanneperuste koski luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista ja kuudes kanneperuste asetuksen N:o 794/2004 rikkomista. Toiseen, kolmanteen ja viidenteen kanneperusteeseen ei ole vedottu valituksen tueksi, joten niitä ei tutkita jäljempänä.

32 ISD esitti asiassa T-297/06 samat vaatimukset ja vetosi neljään kanneperusteeseen, jotka olivat pääasiallisesti samat kuin asiassa T-273/06, mutta lisäksi se vaati riidanalaisen päätöksen 4 artiklan kumoamista.

33 Ensimmäisellä kanneperusteellaan kantajat riitauttivat pääasiallisesti valtiontukia koskevien yhteisön sääntöjen ajallisen ja henkilöllisen sovellettavuuden ja komission toimivallan valvoa niiden noudattamista Puolan tasavallan Euroopan unioniin liittymistä edeltäneenä ajanjaksona.

34 Tästä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että EY 87 ja EY 88 artiklaa ei lähtökohtaisesti sovelleta sellaisiin ennen jäsenvaltion liittymistä myönnettyihin tukiin, joita ei enää myönnetä liittymisen jälkeen, ja että perustellakseen toimivaltansa komissio nojautuu pöytäkirjan N:o 8 määräyksiin erityismääräyksinä.

35 Todettuaan, että mainitun pöytäkirjan mukainen järjestelmä eroaa useassa suhteessa EY:n perustamissopimuksessa ja Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, tehdyn asiakirjan liitteessä IV (EUVL 2003, L 236, s. 797; jäljempänä liittymisasiakirjan liite IV) määrätystä yleisestä järjestelmästä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 93 kohdassa, että pöytäkirjassa N:o 8 viitattiin vuosina 1997–2003 myönnettyihin tukiin, sallittiin rajoitettu määrä rakenneuudistustukia, jotka oli myönnetty kyseisenä aikana tietyille pöytäkirjan liitteessä 1 luetelluille yrityksille, ja kiellettiin vastaavasti kaikki muut rakenneuudistustuet terästeollisuudelle.

36 Todettuaan valituksenalaisen tuomion 94 kohdassa, että pöytäkirjan N:o 8 taannehtiva sovellettavuus vahvistetaan sen 6 kohdassa, joka koskee vuosia 1997–2003, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi lopulta valituksenalaisen tuomion 95 ja 96 kohdassa kantajien väitteen siitä, että koska tämä ajanjakso oli jo lähes päättynyt syyskuussa 2003, jolloin pöytäkirja N:o 8 julkaistiin, tämä viittaus kyseiseen ajanjaksoon merkitsi ainoastaan sitä, että tulevien tukien laskeminen oli suoritettava ottamalla taannehtivasti huomioon jo myönnettyjen tukien määrät. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan pöytäkirjan N:o 8 tarkoituksena oli päinvastoin

”luoda kattava järjestelmä Puolan terästeollisuuden rakenneuudistukseen tarkoitettuja tukia varten, eikä ainoastaan estää se, että tukea saavat yritykset saavat useita tukia”.

37 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi näin ollen valituksenalaisen tuomion 97 kohdassa, että pöytäkirjan N:o 8 määräykset ovat liittymisasiakirjan liitteeseen IV ja EY 87 ja EY 88 artiklaan nähden erityismääräyksiä, joilla laajennetaan komission EY:n perustamissopimuksen nojalla suorittama valtiontukien valvonta tukiin, joita on myönnetty Puolan terästeollisuuden uudelleenjärjestelyyn vuosina 1997–2003.

38 Pöytäkirjan N:o 8 henkilöllistä soveltamisalaa koskevasta väitteestä, jonka mukaan mainittu pöytäkirja ei koske sen liitteessä 1 mainitsemattomia yrityksiä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 99 kohdassa, että kyseisen pöytäkirjan 3 kohdassa todetaan nimenomaisesti, että ainoastaan liitteessä 1 luetelluille yhtiöille voidaan myöntää valtion tukea Puolan terästeollisuuden rakenneuudistusohjelman puitteissa. Jos hyväksyttäisiin se, että kyseisessä liitteessä 1 mainitsemattomat yritykset voivat säilyttää rajattoman määrän ennen liittymistä saamiaan rakenneuudistustukia, ilman että ne vähentävät vastaavasti tuotantokapasiteettiaan, pöytäkirjasta N:o 8 tulisi merkityksetön.

39 Pöytäkirjassa N:o 8 olevan 4 kohdan b alakohtaa koskevasta väitteestä, jonka mukaan kielto ottaa haltuunsa sellaisten pöytäkirjan N:o 8 liitteessä 1 mainitsemattomien yritysten varoja, jotka on asetettu konkurssiin, koskee ainoastaan tukea saavia yrityksiä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että kantajien lähtökohtanaan käyttämä tulkinta tästä määräyksestä oli virheellinen. Vaikka oletettaisiin, että kyseisessä kohdassa määrätään kolmansien mahdollisuudesta ottaa haltuunsa liitteeseen 1 sisältymättömien, konkurssissa olevien yhtiöiden varoja, tämä ei mitenkään merkitsisi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan sitä, ettei mainitulla kolmannella olisi velvollisuutta palauttaa kyseisen yhtiön saamia sääntöjenvastaisia tukia. Koska HCz:n tilannetta ei näin ollen voida verrata pöytäkirjan N:o 8 liitteeseen 1 sisältymättömän, konkurssissa olevan yhtiön tilanteeseen, ensimmäisen oikeusasteen

tuomioistuin hylkäsi myös väitteen, joka perustui yhdenvertaisen kohtelun periaatteen väitettyyn loukkaamiseen pöytäkirjan N:o 8 soveltamisen yhteydessä.

40 Yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamiseen perustuvan kanneperusteen hyväksyminen merkitsisi täten käytännössä pöytäkirjan N:o 8 – joka primaarioikeuden lähteenä on osa perustamissopimusta – kyseenalaistamista (ks. valituksenalaisen tuomion 100 ja 101 kohta).

41 Siitä väitteestä, jonka mukaan komissio on ylittänyt toimivaltansa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 102 kohdassa, että pöytäkirjassa N:o 8 määrätään, että komissio toteuttaa aiheelliset toimet, joilla vaaditaan asianomaisia yhtiöitä maksamaan takaisin tuet, jotka myöntämällä on rikottu tässä pöytäkirjassa vahvistettuja edellytyksiä, mukaan luettuna EY 88 artiklan mukaiset valvontatoimet, mistä seuraa, että komissiolla oli toimivalta valvoa pöytäkirjan N:o 8 määräysten noudattamista.

42 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi näin ollen kaikki pöytäkirjan N:o 8 rikkomista koskeneet väitteet.

43 Kantajat väittivät neljännessä kanneperusteessaan, ettei komissio ole HCz:lle myönnettyä rakenneuudistustukea koskevassa tutkinnan aloittamispäätöksessään ilmoittanut täsmällisesti niitä valtiontukia, joiden poistamista se riidanalaisessa päätöksessä vaatii, mikä on johtanut myös viimeksi mainitun päätöksen lainvastaisuuteen luottamuksensuojan periaatteen loukkaamisen vuoksi. Kantajat väittivät, että niillä oli perusteltu luottamus myös siihen, että IUD laski sen varaan, että riidanalainen tuki katsottaisiin palautetuksi, ja siihen, että ennen vuotta 2003 myönnetty tuki oli asianmukaisesti saatettu komission tietoon.

44 Kantajat väittivät tässä yhteydessä, että komissio oli saanut ne vakuuttuneiksi siitä, että HCz:n saamia tukia ei peruutettaisi. Kantajat olivat mielestään voineet perustellusti luulla, ettei komissio vaatisi HCz:n saamien tukien takaisinperimistä, ja totesivat, että vaikka riidanalaisesta tuesta ei ilmoitettu EY 87 ja EY 88 artiklassa tarkoitetulla tavalla, siitä ”tiedotettiin asianmukaisesti” pöytäkirjan N:o 2 asiaan sovellettavien menettelyjen mukaisesti.

45 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tästä valituksenalaisen tuomion 134 kohdassa, ettei luottamuksensuojan periaatteella voida suojella tällaista luottamusta. Kantajia ei nimittäin ollut kannustettu yhteisön toimella tekemään päätöstä, josta sittemmin olisi aiheutunut niille haitallisia vaikutuksia, eivätkä ne olleet sellaisen niille edullisen yhteisön toimielimen hallintotoimen edunsaajia, jonka kyseinen toimielin olisi taannehtivasti peruuttanut. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittasi valituksenalaisen tuomion 135 kohdassa asiassa C-24/95, Alcan Deutschland, 20.3.1997 annettuun tuomioon (Kok., s. I-1591) ja muistutti, että tuensaajayritykset voivat lähtökohtaisesti luottaa niille myönnetyn tuen lainmukaisuuteen ainoastaan silloin, kun tukea myönnettäessä on noudatettu EY 88 artiklan mukaista menettelyä, ja että huolellisen taloudellisen toimijan on tavallisesti kyettävä varmistumaan siitä, että tätä menettelyä on noudatettu.

46 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi lisäksi valituksenalaisen tuomion 136 kohdassa, että esillä olevassa asiassa oli selvää, ettei riidanalaisesta tuesta ollut tehty mitään ilmoitusta, koska kyseinen tuki myönnettiin aikaan, jolloin Puolan tasavalta ei vielä ollut Euroopan unionin jäsen, eikä EY 88 artiklassa määrätyn menettelyn mukainen ilmoitus näin ollen ollut mahdollinen.

47 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi samoin valituksenalaisen tuomion 137 ja 138 kohdassa kantajien väitteen, jonka mukaan riidanalaisesta tuesta oli ”tiedotettu asianmukaisesti” pöytäkirjassa N:o 2 määrättyjen menettelyjen mukaisesti. Siltä osin kuin kantajat viittasivat ilmeisesti neuvoston päätökseen 2003/588, jossa todettiin, että Puolan tasavallan komissiolle 4.4.2003 esittämät rakenneuudistusohjelma ja liiketoimintasuunnitelmat täyttivät pöytäkirjassa N:o 2 olevan 8 artiklan 4 kohdassa

tarkoitetut vaatimukset, on kuitenkin todettava, että HCz:aa koskevaa liiketoimintasuunnitelmaa ei esitetty komissiolle, eikä neuvoston päätöksessä 2003/588 oleva hyväksyntä näin ollen koskenut sitä.

48 Niistä perusteluista, jotka komissio esitti ehdotuksessaan ja joiden mukaan pöytäkirjassa N:o 2 olevan 8 artiklan 4 kohdassa määrätyn poikkeuksen jatkamisella laillistettaisiin takautuvasti kaikki tuet, joita on myönnetty laittomasti Eurooppa-sopimuksen voimaantulosta alkaen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti valituksenalaisen tuomion 139 kohdassa, ettei neuvoston päätöksen 2003/588 sanamuoto sisällä tällaista mainintaa. Kantajille ei voi syntyä perusteltua luottamusta pelkän komission neuvostolle tekemän päätösehdotuksen perusteella.

49 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi näin ollen kaikki luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista koskeneet väitteet.

50 Kantajat vetosivat kuudennessa kanneperusteessaan, joka koski erityisesti riidanalaisten tukien takaisinperintään sovellettavia korkokantoja, asetuksen N:o 794/2004 rikkomiseen, ja ne väittivät, että komissio ei ollut vahvistanut asianmukaista korkokantaa ja että se oli toiminut vastoin asetuksen N:o 794/2004 9 ja 11 artiklan tarkoitusta, joka on tilanteen palauttaminen sellaiseksi kuin se oli ennen sääntöjenvastaisen tuen myöntämistä, kun se oli vaatinut koron maksamista palautettaville koroille ja valinnut viitekoron, jolla ei ollut mitään tekemistä Puolan markkinoilla vuosina 1997–2004 vallinneen tosiasiallisen tilanteen kanssa.

51 Kantajat väittivät tästä, että Puolan oikeuden mukaan korkoa lasketaan ainoastaan verosaatavien pääomalle eikä verolainsäädännössä säädetä näiden verosaatavien johdosta maksettavana olevien korkojen pääomittamisesta. Lisäksi kantajat väittivät, että vuosina 1997–2004 oli erittäin harvinaista, että yritykset saivat pitkäaikaista ulkoista pääomaa käyttämällä obligaatioita tai Puolan zlotyn määräisiä pankkilainoja.

Soveltaessaan Puolan valtiovarainministeriön obligaatioiden korkokantaa komissio ei ollut kantajien mukaan käyttänyt korkokantaa, joka heijastaa asianmukaisesti HCz:n saamaa etua, mikä oli johtanut edun yliarvioimiseen. Korkojen palauttaminen asetti niiden mukaan siten tuensaajayritykset aiemmin vallinnutta tilannetta epäedullisempaan asemaan.

52 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 157 kohdassa riidanalaisesta päätöksestä, että korko lasketaan asetuksen N:o 794/2004 V luvussa vahvistettujen säännösten mukaisesti ja että koska tätä korkoa ei määritetä kyseisen päätöksen päätösosassa eikä myöskään sen perustelukappaleissa, kanneperuste on vailla kohdetta.

53 Korkojen laskentamenetelmästä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että sitä koskevat maininnat riidanalaisessa päätöksessä olivat luonteeltaan puhtaasti toteavia, koska korkojen laskentamenetelmä ilmenee asetuksesta N:o 794/2004. Kantajat eivät kuitenkaan olleet esittäneet lainvastaisuusväitettä tästä asetuksesta (ks. valituksenalaisen tuomion 159 kohta).

54 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti 7.6.2006 päivätystä kirjeestä, jossa komissio määritti riidanalaisen tuen takaisinperintään sovellettavan korkokannan, että asetuksen N:o 794/2004 9 artiklan 4 kohdassa säädetään, että takaisinperintäkoron määrittäminen on toteutettava ”läheisessä yhteistyössä” kyseisen jäsenvaltion kanssa.

55 Komission ja Puolan viranomaisten välisestä kirjeenvaihdosta ilmeni, että korko oli todella määritetty ”läheisessä yhteistyössä” Puolan tasavallan kanssa, sillä kyseinen jäsenvaltio ehdotti käytettäväksi valtiovarainministeriön viiden ja kymmenen vuoden obligaatioiden korkoja ja pyysi, että näitä korkokantoja tarkistettaisiin vuosittain eikä

korkoja laskettaisi korkoa korolle -menetelmän mukaisesti (valituksenalaisen tuomion 163 kohta).

56 Komissio hyväksyi ehdotuksen olennaisilta osin mutta katsoi, että koko ajanjaksoon 1997–2004 oli sovellettava vain viiden vuoden obligaatioiden mukaista korkokantaa. Sillä oli tältä osin tiettyä harkintavaltaa (valituksenalaisen tuomion 164 kohta).

57 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 165 kohdassa korkojen laskentamenetelmästä ja erityisesti korkojen laskemisesta korkoa korolle -menetelmän mukaisesti, että asetuksen N:o 794/2004 11 artiklan 2 kohdassa täsmennetään nimenomaisesti, että korolle lasketaan korkoa tuen takaisinperintään saakka ja että edellisen vuoden aikana kertyneelle korolle lasketaan korkoa kunakin seuraavana vuonna. Lisäksi asetuksen N:o 794/2004 13 artiklassa säädetään, että saman asetuksen 9 ja 11 artiklaa sovelletaan kaikkiin takaisinperintäpäätöksiin, joista ilmoitetaan kyseisen asetuksen voimaantulon jälkeen. Koska asetusta N:o 794/2004 sovellettiin riidanalaisen päätöksen tekohetkellä, komissio oli täten velvollinen vaatimaan korot laskettavaksi korkoa korolle -menetelmän mukaisesti.

58 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi näin ollen kaikki asetuksen N:o 794/2004 rikkomista koskeneet väitteet.

59 Todettuaan, että kaikki kantajien kanteensa tueksi esittämät kanneperusteet olivat perusteettomia, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kanteen kokonaisuudessaan.

Asianosaisten vaatimukset unionin tuomioistuimessa

60 Valittajat vaativat muutoksenhaussaan, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion

– hyväksyy kokonaisuudessaan tai toissijaisesti osittain ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa yhdistetyissä asioissa T-273/06 ja T-297/06 esitetyt vaatimukset

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut kokonaisuudessaan

– siinä tapauksessa, että unionin tuomioistuin päättäisi, että lausunnon antaminen asiassa raukeaa, velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 6 kohdan ja 72 artiklan a alakohdan nojalla.

61 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin hylkää valituksen ja velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valituksen tarkastelu

62 Valittajat esittävät valituksensa tueksi kolme valitusperustetta, jotka koskevat pöytäkirjan N:o 8 rikkomista, luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista ja asetuksen N:o 659/1999, erityisesti sen 14 artiklan 2 kohdan, sekä asetuksen N:o 794/2004 rikkomista.

63 Komissio vaatii yhtäältä, että valitus on jätettävä tutkimatta kokonaisuudessaan, ja toisaalta erityisesti, että ensimmäinen ja kolmas valitusperuste on jätettävä tutkimatta, ja väittää, että kaikki kolme valittajien esittämää valitusperustetta ovat perusteettomia.

Valituksen tutkittavaksi ottaminen kokonaisuudessaan

Asianosaisten lausumat

64 Komissio väittää aluksi, että valitus on jätettävä tutkimatta sillä perusteella, että valittajat sekoittavat valituksen muodon osalta toisiinsa muutoksenhaun ja valituksen, koska valituskirjelmässä pääasiallisesti vain toistetaan riidanalaisesta päätöksestä samat väitteet ja perustelut, jotka oli esitetty ensimmäisessä oikeusasteessa. Valittajat eivät täsmennä, mistä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointia koskevista kohdista erityisesti on kyse eivätkä selosta, mitä oikeudellisia virheitä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt tutkiessaan nämä väitteet ensimmäisessä oikeusasteessa.

65 Tästä komissio toteaa, että EY 225 artiklasta, unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisestä kohdasta ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 112 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan c alakohdasta käy ilmi, että valituksessa on ilmoitettava täsmällisesti sekä se, miltä osin valituksenalaista tuomiota arvostellaan, että ne oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin erityisesti halutaan vedota tämän vaatimuksen tueksi. Tätä edellytystä ei täytä valittajien valitus, jossa vain toistetaan unionin yleisessä tuomioistuimessa jo esitetyt perusteet ja perustelut, ilman että valitukseen edes sisältyisi perusteluja, joiden tarkoituksena olisi osoittaa valituksenalaiseen tuomioon sisältyvä oikeudellinen virhe. Tällaisella valituksella pyritään tosiasiassa ainoastaan siihen, että unionin yleisessä tuomioistuimessa esitetty kanne tutkitaan uudelleen, mikä ei kuulu unionin tuomioistuimen toimivaltaan.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

66 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 225 artiklasta, unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisestä kohdasta ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 112 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan c alakohdasta seuraa, että valituksessa on ilmoitettava täsmällisesti sekä se, miltä kaikilta osin tuomion kumoamista vaaditaan, että ne oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin erityisesti halutaan vedota tämän vaatimuksen tueksi (ks. mm. asia C-352/98 P, Bergaderm ja Goupil v. komissio, tuomio 4.7.2000, Kok., s. I-5291, 34 kohta; asia C-248/99 P, Ranska v. Monsanto ja komissio, tuomio 8.1.2002, Kok., s. I-1, 68 kohta ja asia C-67/09 P, Nuova Agricast ja Cofra v. komissio, tuomio 14.10.2010, Kok., s. I-9811, 48 kohta).

67 Tältä osin riittää kun todetaan, että vaikka tietyissä valittajien valitusperusteidensa yhteydessä esittämien väitteiden osissa on epätarkkuuksia, nämä väitteet ovat kuitenkin kokonaisuudessaan riittävän selkeitä, jotta voidaan vaaditulla tarkkuudella yksilöidä sekä se, miltä osin valituksenalaista tuomiota arvostellaan, että ne oikeudelliset

perusteet ja perustelut, joihin arvostelun tueksi vedotaan, ja unionin tuomioistuin voi siis niiden perusteella harjoittaa laillisuusvalvontaansa.

68 Näin ollen komission esittämä oikeudenkäyntiväite on hylättävä siltä osin kuin siinä vaaditaan valituksen tutkimatta jättämistä kokonaisuudessaan.

Ensimmäinen valitusperuste

Asianosaisten lausumat

69 Valittajat väittävät ensimmäisessä valitusperusteessaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on rikkonut pöytäkirjaa N:o 8, kun se on katsonut, että pöytäkirjassa olevassa 6 kohdassa vahvistetaan sen määräysten taannehtiva sovellettavuus. Niiden mukaan kyseisen pöytäkirjan sanamuodosta, tarkoituksesta tai systematiikasta ei käy selvästi ilmi, että sitä pitäisi soveltaa taannehtivasti.

70 Valittajat toteavat tästä, että todellisuudessa pöytäkirjan N:o 8 tarkoituksena on, että sen liitteessä 1 luetelluille yhtiöille voidaan myöntää valtion tukea tietyissä rajoissa sen allekirjoittamisesta 16.4.2003 aina vuoden 2003 loppuun saakka. Ainoa taannehtiva tekijä, joka pöytäkirjasta N:o 8 on löydettävissä, on vuosia 1997–2003 koskeva viittaus, joka koskee joko myönnettävän tuen enimmäismäärää (pöytäkirjassa N:o 8 oleva 6 kohta) tai Puolan tasavallalle asetettua nettokapasiteetin vähentämistä koskevaa velvoitetta (pöytäkirjassa N:o 8 oleva 7 kohta). Tämä merkitsee niiden mukaan sitä,

että vuoden 2003 loppuun asti tukea saaville yhtiöille myönnettävien tulevien tukien laskennassa on otettava huomioon taannehtivasti jo myönnettyjen tukien määrät, mutta ei sitä, että menneet tuet olisi taannehtivasti katsottava sääntöjenvastaisiksi.

71 Valittajat väittävät tästä, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön (asia 98/78, Racke, tuomio 25.1.1979, Kok., s. 69, Kok. Ep. IV, s. 297; asia 99/78, Weingut Decker, tuomio 25.1.1979, Kok., s. 101; asia 84/81, Staple Dairy Products, tuomio 19.5.1982, Kok., s. 1763 sekä yhdistetyt asiat C-74/00 P ja C-75/00 P, Falck ja Acciaierie di Bolzano v. komissio, tuomio 24.9.2002, Kok., s. I-7869) mukaan oikeusvarmuuden periaate estää yleensä sen, että yhteisön säädöksen soveltamisen alkamisajankohta on aikaisempi kuin julkaisuajankohta. Poikkeuksellisesti saattaisi olla toisin, jos tavoiteltu päämäärä sitä edellyttää ja jos niiden, joita asia koskee, perusteltua luottamusta kunnioitetaan asianmukaisesti. Tämä tarkoittaa niiden mukaan sitä, että jollei toisin ole ilmoitettu, yhteisön oikeuden säädöksellä ei oleteta olevan taannehtivaa vaikutusta.

72 Valittajien mukaan käsiteltävässä asiassa on selvää, että Euroopan unionin ja Puolan välinen assosiaationeuvosto teki 23.10.2002 päätöksen, jolla pidennettiin 1.1.1997 lähtien kahdeksalla lisävuodella pöytäkirjassa N:o 2 määrättyä vapautusta koskevaa jaksoa. Tässä päätöksessä asetettiin pidentämiselle kaksi edellytystä. Yhtäältä edellytettiin Puolan tasavallan esittävän komissiolle rakenneuudistusohjelman ja liiketoimintasuunnitelmat ja toisaalta komission lopullista arviota niistä (assosiaationeuvoston päätöksen 2 ja 3 artikla). Tämän päätöksen 3 artiklassa määrättiin lisäksi, että komissio seuraa yhteisön puolesta säännöllisesti liiketoimintasuunnitelmien täytäntöönpanoa ja Puolan kilpailu- ja kuluttajansuojavirasto huolehtii seurannasta Puolan tasavallan osalta.

73 Komissio tuli siihen tulokseen, että Puolan tasavallan esittämät rakenneuudistusohjelma ja liiketoimintasuunnitelmat täyttivät pöytäkirjassa N:o 2 olevan 8 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut vaatimukset ja pöytäkirjassa N:o 8 määrätyt edellytykset, ja se hyväksyi näin ollen ehdotuksessaan lopullisen arvionsa ja katsoi, että Puolan tasavalta oli täyttänyt pöytäkirjassa N:o 8 antamansa sitoumuksen. Neuvoston päätös

2003/588 tehtiin tämän jälkeen tämän suuntaisesti. Valittajien mukaan komissio muutti näin ollen riidanalaisessa päätöksessään näkemystään valtion tuista, jotka myönnettiin vuosina 1997–2002 vapautusta koskevassa järjestelmässä, jota oli jatkettu neuvoston päätöksellä 2003/588 pöytäkirjan N:o 8 allekirjoittamisen jälkeen, ja viittasi niihin.

74 Lisäksi pöytäkirjassa N:o 8 oleva 6 kohta koskee vain tulevia rakennusuudistustukia, jotka voitiin suorittaa tukea saaville yhtiöille, eikä siihen sisälly nimenomaista mainintaa mahdollisesta taannehtivasta vaikutuksesta. Sen sisällöstä, tarkoituksesta tai systematiikasta ei käy selvästi ilmi, että sillä olisi taannehtiva vaikutus.

75 Lisäksi valittajat toteavat, että on selvää, että Puolan viranomaiset olivat aikoneet sisällyttää HCz:n luetteloon pöytäkirjan N:o 8 liitteessä 1 luetelluista yhtiöistä, joille voidaan myöntää valtion tukea Puolan teräsalan rakenneuudistusohjelman puitteissa. Ne olivat luopuneet tästä viime hetkellä, koska HCz oli joutunut konkurssiin ja koska sen elinkelpoisuutta ei enää pidetty kovinkaan mahdollisena edes uusien tukien avulla. HCz:n elinkelpoisuus hetkellä, jolloin pöytäkirjan N:o 8 sisällöstä päätettiin, oli näin ollen ainoa seikka, joka erotti sen kahdeksasta tukea saavasta yhtiöstä.

76 Puolan viranomaiset olivat kuitenkin huhtikuusta 2003 lukien aikoneet toteuttaa HCz:n rakenneuudistuksen muutoin kuin siten, että se julistettaisiin konkurssiin. Komissio ei ottanut tätä huomioon riidanalaisessa päätöksessään, vaikka se oli tietoinen näistä seikoista, ja se on näin ollen kohdellut selvästi eri tavalla kahteen ryhmään kuuluvia henkilöitä, joiden oikeudellisissa ja tosiasiallisissa tilanteissa ei ollut olennaista eroa, eli yhtäältä pöytäkirjan N:o 8 liitteessä 1 lueteltuja yrityksiä ja toisaalta HCz:aa

seurannutta taloudellista yksikköä. Tällainen kahden pääasiallisesti samanlaisen tilanteen erilainen kohtelu tarkoittaa näin ollen pöytäkirjan N:o 8 rikkomista.

77 Näin ollen komission riidanalaisessa päätöksessä tekemä pöytäkirjan N:o 8 tulkinta merkitsee tämän yhteisön säädöksen ilmeistä rikkomista. Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole puuttunut tähän rikkomiseen, sekin on rikkonut yhteisön oikeutta.

78 Komissio toteaa aluksi, että ensimmäinen valitusperuste on jätettävä osittain tutkimatta kahdesta syystä. Ensinnäkin valittajat ovat vedonneet komission ehdotukseen ja neuvoston päätökseen 2003/588 kyseistä valitusperustetta koskevassa asiayhteydessä, vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tutkinut tätä seikkaa luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista koskevan kanneperusteen yhteydessä. Näin ollen valittajat esittävät unionin tuomioistuimessa ensimmäistä kertaa valitusperusteen ja sen perustelut, joihin ei ole vedottu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, joten tämä valitusperusteen osa on jätettävä tutkimatta.

79 Toiseksi väite, joka koskee kahden pääasiallisesti samanlaisen tilanteen erilaista kohtelua ja näin ollen pöytäkirjan N:o 8 rikkomista, oli uusi, koska asian T-297/06 kantaja ei ollut esittänyt sitä pöytäkirjan N:o 8 väitettyä rikkomista koskevan kanneperusteensa yhteydessä. Ainoastaan asian T-273/06 kantajat ovat vedonneet yhdenvertaisen kohtelun periaatteen väitettyyn loukkaamiseen pöytäkirjan N:o 8 soveltamisessa. Komissio toteaa näin ollen, että tämä ensimmäisen valitusperusteen osa on myös jätettävä tutkimatta.

80 Komissio toteaa tämän jälkeen asiakysymyksestä, että se yhtyy ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen näkemykseen, jonka mukaan pöytäkirjan N:o 8 tarkoituksena oli luoda kattava järjestelmä Puolan terästeollisuuden rakenneuudistukseen tarkoitettujen tukien valvomiseksi. Sen mukaan kyseisen pöytäkirjan 6 kohdan sanamuodosta

käy ilmi taannehtiva vaikutus, koska koko kyseinen, vuodet 1997–2003 kattava ajanjakso on edeltänyt Puolan tasavallan liittymistä Euroopan unioniin.

81 Lisäksi komissio kiistää valittajien väitteen, jonka mukaan viittaus tähän ajanjaksoon tarkoittaisi todellisuudessa sitä, että tukien valvonta liittymistä edeltäneenä aikana rajoittuisi koskemaan vain syyskuusta joulukuuhun 2003 myönnettyjä tukia. Komissio katsoo näin ollen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 93–97 kohdassa tekemissä toteamuksissa on otettu asianmukaisesti huomioon pöytäkirjan N:o 8 sanamuoto, tarkoitus ja systematiikka ja että niitä on perustellusti käytetty taannehtivaa vaikutusta puoltavan näkemyksen tukena.

82 Lopuksi komissio toteaa, että valittajien esittämät väitteet ovat joka tapauksessa perusteettomia, koska niissä riitautetaan itse asiassa se, että HCz:ta ei ole otettu luetteloon pöytäkirjan N:o 8 liitteessä 1 luetelluista yhtiöistä, eivätkä ne koske kyseisen pöytäkirjan rikkomista. On kuitenkin selvää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatettu kumoamiskanne rajoittui koskemaan komission päätöksen laillisuusvalvontaa, eikä sen vuoksi ole mahdollista asettaa kyseenalaiseksi pöytäkirjaan N:o 8 sisältyvien kaltaisten primaarioikeuden määräysten laillisuutta.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

– Tutkittavaksi ottaminen

83 Komission esittämästä tutkimatta jättämistä koskevasta väitteestä, joka koskee sitä, että esitetty valitusperuste on uusi, on todettava vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenevän, että jos asianosaisella olisi oikeus esittää ensi kertaa vasta unionin

tuomioistuimessa perusteita, joihin se ei ole unionin yleisessä tuomioistuimessa vedonnut, asianosaisella olisi oikeus laajentaa unionin tuomioistuimessa, jonka toimivalta muutoksenhakuasioissa on rajoitettu, kannettaan unionin yleisessä tuomioistuimessa käsiteltyyn asiaan nähden. Unionin tuomioistuin on valitusasioissa näin ollen toimivaltainen arvioimaan ainoastaan sitä oikeudellista ratkaisua, jonka unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt sille esitetyistä perusteista (ks. mm. yhdistetyt asiat C-186/02 P ja C-188/02 P, Ramondín ym. v. komissio, tuomio 11.11.2004, Kok., s. I-10653, 60 kohta ja asia C-68/05 P, Koninklijke Coöperatie Cosun v. komissio, tuomio 26.10.2006, Kok., s. I-10367, 96 kohta).

84 Tästä on kuitenkin todettava, että toisin kuin komissio väittää, valittajat eivät esitä unionin tuomioistuimessa uutta valitusperustetta vaan pelkän väitteen, joka sisältyy pöytäkirjan N:o 8 rikkomista koskevaan valitusperusteeseen ja joka on jo käsitelty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Valittajat näet viittaavat komission mainitsemiin asiakirjoihin tarkoituksenaan tukea pöytäkirjan N:o 8 rikkomista koskevaa väitettä, mutta ne eivät esitä mitään oikeudelliselta kannalta uutta väitettä. Näin ollen komission esittämää oikeudenkäyntiväitettä, jonka mukaan valittajien esittämää perustetta ei voida tutkia, koska se on uusi, ei voida hyväksyä.

85 Komission esittämästä tutkimatta jättämistä koskevasta oikeudenkäyntiväitteestä, jonka mukaan kantajan asiassa T-297/06 esittämä, kahden pääasiallisesti samanlaisen tilanteen erilaista kohtelua koskeva väite oli uusi, koska tuon asian kantaja ei ollut esittänyt sitä ensimmäisessä oikeusasteessa vaan sen olivat esittäneet vain asian T-273/06 kantajat, riittää kun todetaan, että koska asianosaisten on voitava riitauttaa niille vastaisen tuomion kaikki perusteet, unionin yleisen tuomioistuimen yhdistettyä kaksi asiaa ja annettua niissä yhden tuomion, joka vastaa kaikkiin asianosaisten unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämiin kanneperusteisiin, kukin asianosaisista voi kyseenalaistaa päättelyt, jotka koskevat kanneperusteita, jotka vain toisen yhdistetyn asian kantaja on esittänyt unionin yleisessä tuomioistuimessa (ks. asia C-176/06 P, Stadtwerke Schwäbisch Hall ym. v. komissio, tuomio 29.11.2007, Kok., 17 kohta sekä analogisesti asia C-348/06 P, komissio v. Girardot, tuomio 21.2.2008, Kok., s. I-833, 50 kohta).

86 Näin ollen komission esittämää oikeudenkäyntiväitettä, joka koskee sitä, että valittajien esittämää valitusperustetta ei voida tutkia, koska se on uusi, ei voida hyväksyä.

87 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että ensimmäinen valitusperuste voidaan ottaa tutkittavaksi.

– Asiakysymys

88 Tämän valitusperusteen perusteltavuutta arvioitaessa on tutkittava, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin rikkonut pöytäkirjaa N:o 8 todetessaan valituksenalaisessa tuomiossa, että komission toimivalta valvoa valtiontukia koskevien yhteisön sääntöjen noudattamista Puolan tasavallan Euroopan unioniin liittymistä edeltäneenä ajanjaksona perustuu tähän pöytäkirjaan ja koskee tukia, jotka myönnettiin kyseisen pöytäkirjan 6 kohdassa tarkoitettuna aikana eli vuosina 1997–2003 eikä yksinomaan sen julkaisemispäivän eli 23.9.2003 ja 31.12.2003 välisenä aikana, niin kuin valittajat väittävät, koska ne kiistävät pöytäkirjan N:o 8 taannehtivan vaikutuksen.

89 Tästä on muistutettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on päätynyt tähän johtopäätökseen tutkittuaan valituksenalaisen tuomion 89–97 kohdassa pöytäkirjan N:o 8 soveltamisalaa.

90 Tätä koskevassa arvioinnissaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti aluksi valituksenalaisen tuomion 90 kohdassa, että valtiontukia koskevien yhteisön sääntöjen ajallisen sovellettavuuden osalta on selvää, että EY 87 ja EY 88 artiklaa ei lähtökohtaisesti sovelleta sellaisiin ennen liittymistä myönnettyihin tukiin, jotka eivät enää jatku liittymisen jälkeen.

91 Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 91 kohdassa, että pöytäkirjan N:o 8 mukainen järjestelmä eroaa useassa suhteessa perustamissopimuksessa ja liittymisasiakirjan liitteessä IV määrätystä yleisestä järjestelmästä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tästä, että pöytäkirjassa N:o 8 olevan 1 kohdan mukaan tiettyjä Puolan tasavallan Puolan terästeollisuuden tiettyjen osien rakenneuudistukseen myöntämiä valtion tukia, jotka normaalisti eivät olisi EY 87 ja EY 88 artiklan perusteella hyväksyttäviä, pidetään yhteismarkkinoille soveltuvina. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että liittymissopimuksen liitteessä IV esitetty siirtymämekanismi koskee ainoastaan ennen liittymistä myönnettyjä valtiontukia, jotka jatkuvat edelleen liittymispäivän jälkeen.

92 Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti valituksenalaisen tuomion 93 ja 94 kohdassa, että pöytäkirjassa N:o 8 viitataan vuosina 1997–2003 eli ennen Puolan tasavallan liittymistä Euroopan unioniin myönnettyihin tukiin. Tässä pöytäkirjassa sallitaan rajoitettu määrä rakenneuudistustukia (3 387 070 000 Puolan zlotya), jotka on myönnetty kyseisenä aikana tietyille pöytäkirjan liitteessä 1 luetelluille yrityksille, ja määrätään, että Puolan tasavalta ei saa myöntää mitään muuta rakenneuudistustukea Puolan terästeollisuudelle. Tästä seurasi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan, että pöytäkirjan N:o 8 taannehtiva sovellettavuus vahvistetaan sen 6 kohdassa, joka koskee vuosia 1997–2003.

93 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi tämän jälkeen valituksenalaisen tuomion 95 kohdassa kantajien väitteen siitä, että koska tämä ajanjakso oli jo lähes päättynyt syyskuussa 2003, jolloin pöytäkirja N:o 8 julkaistiin, pöytäkirjassa N:o 8 tehty viittaus ajanjaksoon 1997–2003 merkitsi ainoastaan sitä, että tulevien tukien laskeminen oli suoritettava ottamalla taannehtivasti huomioon jo myönnettyjen tukien määrät, eikä sitä, että aikaisempia tukia on pidettävä taannehtivasti sääntöjenvastaisina.

94 Se korostaa lisäksi, että pöytäkirjan N:o 8 tarkoituksena oli päinvastoin luoda kattava järjestelmä Puolan terästeollisuuden rakenneuudistukseen tarkoitettuja tukia varten, eikä ainoastaan estää sitä, että tukea saavat yritykset saavat useita tukia (ks. valituksenalaisen tuomion 96 kohta).

95 Näiden toteamusten valossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 97 ja 104 kohdassa, että pöytäkirjaa N:o 8 ei ollut rikottu, ja se totesi, että kyseisen pöytäkirjan määräykset ovat liittymisasiakirjan IV liitteeseen ja EY 87 ja EY 88 artiklaan nähden erityismääräyksiä, joilla laajennetaan komission perustamissopimuksen nojalla suorittamaa valtiontukien valvontaa tukiin, joita on myönnetty Puolan terästeollisuuden uudelleenjärjestelyyn vuosina 1997–2003, ja hylkäsi näin ollen tämän kanneperusteen.

96 Toisin kuin valittajat väittävät, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole rikkonut kyseistä pöytäkirjaa päätyessään tähän johtopäätökseen.

97 On todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti katsonut valituksenalaisen tuomion 93 ja 94 kohdassa, että pöytäkirjassa N:o 8 olevassa 6 kohdassa itsessään määrättiin, että sitä sovellettiin vuodet 1997–2003 kattavana eli liittymistä edeltävänä aikana.

98 On totta, että vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että aineellisen yhteisön oikeuden sääntöjä on oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteiden noudattamisen takaamiseksi tulkittava siten, että ne koskevat ennen niiden voimaantuloa päättyneitä tilanteita ainoastaan siltä osin kuin näiden sääntöjen sanamuodosta, tarkoituksesta tai systematiikasta käy selvästi ilmi, että niille on annettava tällainen vaikutus (ks. mm. asia 21/81, Bout, tuomio 10.2.1982, Kok., s. 381, 13 kohta; asia C-34/92, GruSa Fleisch, tuomio 15.7.1993, Kok., s. I-4147, 22 kohta; asia C-162/00,

Pokrzeptowicz-Meyer, tuomio 29.1.2002, Kok., s. I-1049, 49 kohta ja asia C-441/08, Elektrownia Pątnów II, tuomio 12.11.2009, Kok., s. I-10799, 33 kohta).

99 Koska pöytäkirja N:o 8 tuli voimaan 1.5.2004, toisin kuin niiden asioiden tosiseikkojen ja oikeussääntöjen osalta, joihin valittajien esittämän väitteen tueksi on viitattu, on todettava, että pöytäkirjan N:o 8 sanamuodosta käy selvästi ilmi, että siinä määrätään taannehtivasta vaikutuksesta, kun siinä viitataan nimenomaisesti ajanjaksoon, joka olisi päättynyt kokonaisuudessaan sen voimaantulohetkellä.

100 Pöytäkirjan N:o 8 tarkoituksesta ja systematiikasta on todettava, toisin kuin valittajat väittävät, että koska EY 87 ja EY 88 artiklaa ei sovelleta ennen liittymistä myönnettyihin tukiin, jotka eivät enää jatku liittymisen jälkeen, ja jotta voidaan pyrkiä jo pöytäkirjassa N:o 2 määritettyyn tavoitteeseen kieltää pääsääntöisesti kaikki valtiontuet nimenomaisesti mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta, sellaisen järjestelmän perustaminen, jossa valtuutetaan perustamissopimuksen nojalla komissio harjoittamaan valtiontukien valvontaa kaikkien vuosina 1997–2006 Puolan terästeollisuuden rakenneuudistukseen myönnettyjen tukien osalta, oli looginen seuraus Eurooppa-sopimuksen ja perustamissopimuksen välisestä materiaalisesta jatkuvuudesta valtiontukien osalta, mikä ilmentää myös tavoitetta soveltaa yhtä ainoaa valvontajärjestelmää sekä ennen Puolan tasavallan liittymistä Euroopan unioniin että sen jälkeen.

101 Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti todennut, pöytäkirjan N:o 8 tarkoituksena oli näin ollen luoda kattava järjestelmä Puolan terästeollisuuden rakenneuudistukseen tarkoitettuja tukia varten eikä ainoastaan estää sitä, että tukea saavat yritykset saavat useita tukia.

102 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi perustellusti kantajien väitteen, jonka mukaan pöytäkirjaa N:o 8 on tulkittava siten, että se koskee vain sen syyskuussa tapahtuneen julkaisemisen ja vuoden 2003 lopun välistä aikaa ja että näin ollen tukea saaville yhtiöille vuoden 2003 loppuun mennessä myönnettävien tulevien tukien laskennassa ei pidä katsoa menneitä tukia taannehtivasti sääntöjenvastaisiksi vaan on otettava huomioon taannehtivasti jo myönnettyjen tukien määrät.

103 Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti todennut, tästä seuraa, että pöytäkirjan N:o 8 määräykset ovat erityismääräyksiä, joilla laajennetaan komission toimivaltaa koskemaan sellaisten tukien valvontaa, joita on myönnetty Puolan terästeollisuuden uudelleenjärjestelyyn vuosina 1997–2003.

104 Valittajien väitteestä, jonka mukaan sekä komission ehdotuksesta että neuvoston päätöksestä 2003/588 käy ilmi, että näiden toimielinten mukaan pöytäkirjassa N:o 8 annettuja sitoumuksia oli noudatettu, riittää, kun todetaan, että unionin johdetun oikeuden toimella ei voida poiketa primaarioikeuden toimesta tai muuttaa sitä, vaikka se olisi toteutettu myöhemmin.

105 Lopuksi valittajien väitteestä, joka koskee erilaista kohtelua siltä osin kuin ne väittävät, että HCz olisi pitänyt ottaa luetteloon pöytäkirjan N:o 8 liitteessä 1 luetelluista yhtiöistä, riittää kun todetaan, että koska valittajat riitauttavat tosiasiassa sen, että HCz:aa ei ole otettu tähän luetteloon, ne riitauttavat pöytäkirjan N:o 8, joka on perustamissopimuksen erottamaton osa ja joka on näin ollen primaarioikeutta. Unionin tuomioistuimen toimivalta rajoittuu muutoksenhaun yhteydessä unionin yleisen tuomioistuimen antaman tuomion laillisuuden valvontaan, jolla ei voida asettaa kyseenalaiseksi primaarioikeuden säännöksen laillisuutta.

106 Kaikkien edellä esitettyjen seikkojen perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti katsonut, että pöytäkirjaa N:o 8 ei ole rikottu, ja ensimmäinen valitusperuste on siten hylättävä perusteettomana.

Toinen valitusperuste

Asianosaisten lausumat

107 Valittajat väittävät tässä valitusperusteessaan, että pöytäkirjassa N:o 2 määrätyt menettelyt, joiden avulla riidanalainen tuki on annettu tiedoksi komissiolle ja neuvostolle, ovat saaneet valittajille aikaan perustellun luottamuksen.

108 Valittajat muistuttavat tästä, että on kiistatonta, että komissio sai tietoonsa HCz:n saaneen valtiontukia, kun se arvioi Puolan rakenneuudistusohjelman peräkkäisiä versioita. Komission ehdotus julkaistiin 26.5.2003. Vaikka katsottaisiinkin, että tämän ehdotuksen perustelut eivät ole omiaan saamaan aikaan valittajille perusteltua luottamusta, viimeksi mainitut korostavat, että komissio on kuitenkin saanut tiedon riidanalaisista tuista.

109 Lisäksi valittajat väittävät, että koska neuvoston päätös 2003/588 oli tehty komission ehdotuksen perusteella ja koska tässä päätöksessä todetaan, että kyseiset tuet täyttivät pöytäkirjassa N:o 2 olevan 8 artiklan 4 kohdassa vaaditut vapautusta koskevat edellytykset, sellaisten EY 88 artiklassa tarkoitettujen muodollisten menettelyjen,

joita ei voitu soveltaa Puolan tasavaltaan tuona ajankohtana, puuttuessa komission ja neuvoston esillä olevassa asiassa noudattama menettely täyttää luottamuksensuojaa koskevassa oikeuskäytännössä asetetut edellytykset.

110 Valittajat vetoavat tämän osalta asiassa T-123/89, Chomel vastaan komissio, 27.3.1990 annettuun tuomioon (Kok., s. II-131) ja asiassa T-129/96, Preussag Stahl vastaan komissio, 31.3.1998 annettuun tuomioon (Kok., s. II-609) ja korostavat, että luottamuksensuoja koskee kaikkia oikeussubjekteja, jotka ovat tilanteessa, jossa yhteisön toimielin on synnyttänyt niille perusteltuja odotuksia.

111 Lisäksi valittajat muistuttavat, että oikeus vedota luottamuksensuojaan edellyttää kolmen edellytyksen täyttymistä eli että yhteisön hallintoviranomainen on antanut asianomaiselle täsmällisiä vakuutteluja, jotka ovat omiaan synnyttämään perusteltuja odotuksia sen mielessä, jolle ne osoitetaan, ja nämä vakuuttelut ovat sovellettavien oikeussääntöjen mukaisia.

112 Valittajien mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on täsmentänyt, että tällaisia täsmällisiä vakuutteluja ovat, oli se oikeudellinen muoto, jossa ne on annettu tiedoksi, mikä hyvänsä, täsmälliset, ehdottomat ja yhtäpitävät tiedot, jotka on saatu sallituista ja luotettavista lähteistä (asia T-203/97, Forvass v. komissio, tuomio 6.7.1999, Kok. H., s. I-A-129 ja II-705, 70 ja 71 kohta sekä asia T-273/01, Innova Privat-Akademie v. komissio, tuomio 19.3.2003, Kok., s. II-1093, 26, 28, 29 ja 32 kohta).

113 Valittajat soveltavat tätä oikeuskäytäntöä komission ehdotukseen ja päättelevät, että ehdotuksessa olevien perustelujen 6 kohdassa on annettu niille täsmällisiä vakuutteluja, nämä vakuuttelut olivat omiaan synnyttämään niille perusteltuja odotuksia ja ne olivat sovellettavien oikeussääntöjen mukaisia. Niiden mukaan ne kolme edellytystä, joita vaaditaan, jotta valittajat voivat vedota perusteltuun luottamukseen siitä, että saadut tuet eivät olleet laittomia eikä niitä ollut palautettava, näin ollen täyttyvät. Lisäksi neuvoston päätöksen 2003/588 ainoa artikla oli valittajien mukaan

saanut ne vakuuttuneiksi siitä, että rakenneuudistusohjelma oli yhteensopiva Eurooppa-sopimuksen kanssa ja että kyseiseen ohjelmaan kuuluvat tuet olivat siten sääntöjenmukaisia.

114 Komissio viittaa edellä mainitussa asiassa Alcan Deutschland annettuun tuomioon ja korostaa, että sen ehdotuksessa samoin kuin neuvoston päätöksessä 2003/588 pidetään lähtökohtana Puolan tasavallan esittämiä rakenneuudistusohjelmaa ja liiketoimintasuunnitelmia. Niissä mainittiin HCz:n selvitystilaan asettaminen, eikä siltä ollut liiketoimintasuunnitelmaa. Näin ollen komissio ja neuvosto eivät ole voineet antaa erityisesti HCz:lle maksetuista tuista täsmällisiä vakuutteluja, koska tätä yhtiötä ei mainittu.

115 Lisäksi komissio toteaa, että valittajat eivät ole riitauttaneet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 138 kohdassa tekemiä toteamuksia, joiden mukaan HCz:aa koskevaa liiketoimintasuunnitelmaa ei ollut esitetty komissiolle eikä neuvoston päätökseen 2003/588 sisältyvä hyväksyntä näin ollen voinut koskea sitä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on nojautunut tähän toteamukseen. Kyseessä on tosiseikkoja koskeva toteamus, jota valittajat eivät ole riitauttaneet eivätkä edes voi riitauttaa valituksen yhteydessä.

116 Näin ollen komissio toteaa, että luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista koskeva valitusperuste on hylättävä. Komission ehdotuksen päätösosassa, neuvoston päätöksen 2003/588 päätösosassa tai komission ehdotuksen perustelujen 13. perustelukappaleessa ei voitu saada aikaan perusteltua luottamusta sellaisten liiketoimintasuunnitelmien yhteensopivuudesta pöytäkirjan N:o 8 kanssa, joita ei ollut esitetty komissiolle ja joita nämä säädökset eivät näin ollen voineet koskea.

117 Lopuksi komissio muistuttaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut valituksenalaisen tuomion 139 kohdassa, että koska neuvoston päätöksessä 2003/588 ei toistettu niitä perusteluja, jotka komissio esitti ehdotuksessaan ja joiden mukaan pöytäkirjassa N:o 2 olevan 8 artiklan 4 kohdassa määrätyn poikkeuksen jatkamisella laillistettaisiin takautuvasti kaikki tuet, joita on myönnetty laittomasti Eurooppa-sopimuksen voimaantulosta alkaen, on todettava, ettei neuvoston lopulta hyväksymän toimen sanamuoto sisällä tällaista mainintaa. Valittajille ei näin ollen voi syntyä perusteltua luottamusta pelkän komission päätösehdotuksen perusteella.

118 Lisäksi komissio korostaa vielä, että tämä kysymys vaikuttaa joka tapauksessa puhtaasti akateemiselta, koska valittajat eivät esitä mitään väitteitä valituksenalaisen tuomion 139 kohdasta.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

119 Valittajat väittävät toisessa valitusperusteessaan pääasiallisesti, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on loukannut luottamuksensuojan periaatetta, koska se ei ole todennut, että riidanalainen tuki oli annettu tiedoksi pöytäkirjassa N:o 2 määrättyjen menettelyjen mukaisesti komissiolle ja neuvostolle, mikä oli omiaan synnyttämään valittajille perustellun luottamuksen. Lisäksi komission ehdotuksessa neuvoston päätökseksi 2003/588 olevat perustelut ja kyseisen päätöksen ainoa artikla olivat omiaan synnyttämään valittajille perusteltuja odotuksia siitä, että kyseinen tuki oli laillistettu ja että rakenneuudistusohjelma oli sääntöjenmukainen.

120 Tästä on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on päätynyt johtopäätökseensä selostettuaan valituksenalaisen tuomion 135–139 kohdassa riidanalaisia tukia suoraan tai välillisesti koskevien eri toimien syntyhistorian. Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että yhtäältä HCz:aa koskevaa

liiketoimintasuunnitelmaa ei ole esitetty komissiolle eikä neuvoston päätös 2003/588 näin ollen koske sitä, ja toisaalta, että tässä päätöksessä, toisin kuin komission ehdotuksessa olevissa perusteluissa, ei todeta, että pöytäkirjassa N:o 2 olevan 8 artiklan 4 kohdassa määrätyn poikkeuksen jatkamisen vaikutuksena olisi, että laillistettaisiin takautuvasti kaikki tuet, joita on myönnetty laittomasti Eurooppa-sopimuksen voimaantulosta alkaen.

121 Tästä on ensinnäkin korostettava, että valittajien väite, jonka mukaan komissiolle on ilmoitettu riidanalaisista tuista, on täysin merkityksetön. Koska HCZ:aa koskevaa liiketoimintasuunnitelmaa ei ole toimitettu komissiolle tätä tarkoitusta varten nimenomaisesti säädettyjen menettelyjen eli Puolan teräsalan rakenneuudistusohjelman yhteydessä eivätkä valittajat myöskään ole riitauttaneet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tätä koskevaa toteamusta ja koska HCz:n selvitystilaan asettaminen mainittiin nimenomaisesti tuossa liiketoimintasuunnitelmassa, neuvoston päätös 2003/588 ei lain mukaan voinut koskea HCz:aa.

122 Toiseksi on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan luottamuksensuojan periaate kuuluu unionin perusperiaatteisiin (ks. erityisesti asia 112/80, Dürbeck, tuomio 5.5.1981, Kok., s. 1095, 48 kohta).

123 Oikeuskäytännöstä käy lisäksi ilmi, että jokaisella yksityisellä on oikeus vedota luottamuksensuojan periaatteeseen silloin, kun hän on tilanteessa, josta käy ilmi, että yhteisön hallintoviranomainen on hänelle täsmällisiä vakuutteluja antamalla synnyttänyt hänelle perusteltuja odotuksia (asia 111/86, Delauche v. komissio, tuomio 16.12.1987, Kok., s. 5345, 24 kohta; asia C-82/98 P, Kögler v. yhteisöjen tuomioistuin, tuomio 25.5.2000, Kok., s. I-3855, 33 kohta ja yhdistetyt asiat C-182/03 ja C-217/03, Belgia ja Forum 187 v. komissio, tuomio 22.6.2006, Kok., s. I-5479, 147 kohta). Annettujen vakuuttelujen on lisäksi oltava sovellettavien oikeussääntöjen mukaisia (ks. vastaavasti asia 228/84, Pauvert v. tilintarkastustuomioistuin, tuomio 20.6.1985, Kok., s. 1969,

14 ja 15 kohta ja asia 162/84, Vlachou v. tilintarkastustuomioistuin, tuomio 6.2.1986, Kok., s. 481, 6 kohta).

124 Täsmällisiä vakuutteluja koskevasta edellytyksestä riittää kun todetaan, että toisin kuin valittajat väittävät, komission neuvostolle tekemä päätösehdotus ei voi saada aikaan minkäänlaista perusteltua luottamusta siihen, että riidanalaiset tuet ovat yhteensopivia unionin oikeuden sääntöjen kanssa.

125 Koska neuvoston päätöksessä 2003/588 ei toisteta komission ehdotuksen perustelujen sanamuotoa, kyseinen päätös ei ole omiaan synnyttämään perusteltua luottamusta siihen, että sellaiselle yhtiölle, jonka liiketoimintasuunnitelmaa ei ollut esitetty komissiolle ja jota kyseinen päätös ei näin ollen voinut koskea, myönnetyt tuet olivat sääntöjenmukaisia. Näin ollen siitä, että kyseisestä sanamuodosta luovuttiin, olisi pitänyt käydä valittajille ilmi muutos unionin lainsäätäjän kannassa tällaiseen tukien laillistamiseen.

126 Tästä seuraa, että käsiteltävässä asiassa vaadittu täsmällisiä vakuutteluja koskeva edellytys sille, että luottamuksensuojan periaatetta voitaisiin katsoa loukatun, ei täyttynyt. Ei ole tarpeen selvittää, täyttyvätkö muut edellytykset, koska ne ovat kumulatiivisia.

127 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan, että riidanalaisella päätöksellä ei ollut loukattu kantajien perusteltua luottamusta.

128 Kaikki edellä esitetyt seikat huomioon ottaen toinen valitusperuste on hylättävä.

Kolmas valitusperuste

Asianosaisten lausumat

129 Valittajat riitauttavat tässä valitusperusteessa sen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on hyväksynyt takaisinperinnässä käytettävän korkokannan.

130 Valittajat toteavat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tyytynyt toteamaan, että komissio oli noudattanut asetuksen N:o 794/2004 9 artiklan 4 kohdassa säädettyä menettelyä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi niiden mukaan kuitenkin pitänyt tutkia, oliko komissio vahvistanut asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun asianmukaisen koron, koska koron asianmukaisuutta ei ole arvioitu tyhjentävästi toteamalla, että se oli vahvistettu yhteistyössä kyseisen jäsenvaltion kanssa.

131 Valittajat katsovat, että asianmukaisuus on siitä menettelystä itsenäinen aineellinen käsite, jota komission on noudatettava niissä poikkeustapauksissa, joissa se vahvistaa koron yhteistyössä kyseisen jäsenvaltion kanssa. Tämä itsenäinen käsite, joka liittyy läheisesti siihen, että komissiolla on tiettyä harkintavaltaa ja että komissio viime kädessä päättää ratkaisevan korkokannan, edellyttää tulkintaa, jota ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei niiden mukaan ole tehnyt.

132 Valittajat muistuttavat, että kyseistä käsitettä tulkittaessa on otettava huomioon asiassa T-459/93, Siemens vastaan komissio, 8.6.1995 annettu tuomio (Kok., s. II-1675), jossa todetaan, että takaisinperimisen tarkoituksena on lainvastaisen tuen maksamista edeltäneen tilanteen palauttaminen. Yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi

olisi niiden mukaan määriteltävä objektiivisesti tuesta johtuva etu siitä lukien, kun se on ollut tukea saavan yhtiön käytössä.

133 Koska komission on palautettava lainvastaisen tuen maksamista edeltänyt tilanne, korot voidaan valittajien mukaan periä ainoastaan niiden taloudellisten etujen kompensoimiseksi, jotka tuensaaja on todellisuudessa saavuttanut sen seurauksena, että tuki on annettu sen käyttöön, ja korkojen on oltava suhteessa näihin taloudellisiin etuihin.

134 Jättäessään huomiotta aikaisemman tilanteen palauttamista koskevan periaatteen ja valitessaan viitekoron, jolla ei ole mitään tekemistä Puolan markkinoilla vuosina 1997–2004 vallinneen tosiasiallisen tilanteen kanssa, komissio ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, joka katsoi, että asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 2 kohdan soveltamisala rajoittui tältä osin asetuksen N:o 794/2004 9 artiklan 4 kohdan soveltamisalaan, ovat näin ollen rikkoneet näitä kahta yhteisön säännöstä.

135 Komissio katsoo, että tätä valitusperustetta ei voida ottaa tutkittavaksi. Komission mukaan valittajat vaativat unionin tuomioistuinta tutkimaan sellaisen perusteen, jota ei ole esitetty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Kolmatta valitusperustetta, joka koskee pääasiallisesti asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 2 kohdan väitettyä rikkomista, ei ole esitetty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle, koska ainoa ensimmäisessä oikeusasteessa esitetty, korkokantaa koskeva kanneperuste koski asetuksen N:o 794/2004 rikkomista. Näin ollen valittajat eivät voi väittää, että valituksenalaisessa tuomiossa on tulkittu virheellisesti asianmukaisen koron käsitettä, koska esitetyissä kumoamisperusteissa ei pyydetty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta tulkitsemaan tätä käsitettä.

136 Komissio korostaa toissijaisesti, että valittajien lähtökohta on virheellinen, kun ne väittävät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen katsoneen, että asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 2 kohdan soveltamisala rajoittuu asetuksen N:o 794/2004 9 artiklan 4 kohdan soveltamisalaan eli että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi katsonut, että komission vahvistama korkokanta oli asianmukainen

pelkästään sillä perusteella, että se oli vahvistettu ”läheisessä yhteistyössä kyseisen jäsenvaltion kanssa”.

137 Toisin kuin valittajat väittävät, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole kuitenkaan rajoittunut toteamaan, että komissio oli noudattanut voimassa olevaa menettelyä läheisessä yhteistyössä kyseisen jäsenvaltion kanssa, vaan se on todennut valitun korkokannan olevan perusteltu viittaamalla komission harkintavaltaan ja tutkimalla syyt, joiden vuoksi komissio oli hylännyt tietyt ehdotukset. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on päätellyt tästä, että ”ilmeistä arviointivirhettä” ei ollut näytetty toteen ja että velvollisuus laskea korot korkoa korolle -menetelmän mukaisesti johtui asetuksesta N:o 794/2004 (valituksenalaisen tuomion 159–167 kohta).

138 Koska valitukseen ei sisälly mitään väitteitä, joilla asetettaisiin kyseenalaiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päättely, ja koska siihen ei sisälly yhtään pätevää tätä vastaan esitettyä perustetta, komissio katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tutkinut asianmukaisesti kantajien väitteet pitäytymällä sen ensimmäisessä oikeusasteessa esitetyn kumoamisperusteen rajoissa, jossa ei esitetty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle kysymystä korkokannan asianmukaisuudesta asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 2 kohdan perusteella.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

– Tutkittavaksi ottaminen

139 Komission esittämästä oikeudenkäyntiväitteestä, jonka mukaan kolmatta valitusperustetta, joka koskee pääasiallisesti asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 2 kohdan

rikkomista, ei voida tutkia, koska sitä ei ole esitetty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, on muistutettava, että edellä tuomion 83 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä käy ilmi, että peruste, joka esitetään ensi kertaa vasta muutoksenhaun yhteydessä unionin tuomioistuimessa, on jätettävä tutkimatta.

140 Näin ollen on todettava, että valittajat vaativat unionin tuomioistuinta tutkimaan komission vahvistaman korkokannan laillisuuden siihen nähden, onko se asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla asianmukainen. Tätä perustetta ei ole kuitenkaan esitetty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle vaan ainoa sille esitetty korkokantaa koskeva peruste koskee asetuksen N:o 794/2004 rikkomista. Näin ollen komission esittämä oikeudenkäyntiväite, jonka mukaan valittajien esittämää perustetta ei voida tutkia, koska se on uusi, on hyväksyttävä.

141 Tästä seuraa, että kolmas valitusperuste on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin se koskee asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 2 kohdan rikkomista. Sitä vastoin kolmas valitusperuste voidaan ottaa tutkittavaksi siltä osin kuin se koskee asetusta N:o 794/2004.

– Asiakysymys

142 Tämän valitusperusteen perusteltavuudesta on todettava, että koska kolmatta valitusperustetta ei voida ottaa tutkittavaksi siltä osin kuin se koskee asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 2 kohdan väitettyä rikkomista, kolmas valitusperuste, joka koskee asetuksen N:o 794/2004 9 artiklan 4 kohdan väitettyä rikkomista

asianmukaisen korkokannan vahvistamisessa, on sisällyksetön, kuten komissio on perustellusti todennut. On näet mahdotonta erottaa valittajien perusteluista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta vastaan esitettyä perustetta, joka koskee yksinomaan asetuksen N:o 794/2004 9 artiklan 4 kohdan väitettyä rikkomista eikä asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun asianmukaisen koron käsitettä.

143 Näin ollen kolmas valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

144 Koska yhtään valitusperustetta ei ole hyväksytty, valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

145 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 122 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan on niin, että jos valitus on perusteeton, unionin tuomioistuin päättää oikeudenkäyntikuluista. Työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota työjärjestyksen 118 artiklan nojalla sovelletaan muutoksenhakumenettelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut, että valittajat velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, ja koska nämä ovat hävinneet asian, valittajat on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) ISD Polska sp. z o.o. ja Industrial Union of Donbass Corp. velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset